

Gaýýa guýusyndaky Gregor Zamza...

Category: Edebi makalalar, Kitapcy
написано kitapcy | 26 января, 2025

Gaýýa guýusyndaky Gregor Zamza... GAÝÝA GUÝUSYNDAKY GREGOR ZAMZA...

Duşman hökmünde görülyänleriňem hak-hukuklarynyň bardygyny unutmasaň gowy bor. Hawa, duşmanyña-da garalyk sürtme, töhmet atma!

Hakykatyň incejik ýumşajyk bir näurse ýaly pesel(dil)ip, duz bilen buz garylan dek bolandygy duýgusyny başdan geçiren barmydyr? Hakykat(lar)yň üstünde aýlanýan dünýäniňem hut şu sebäpden durandygyny...

Hakykatyň gornetin ýoýulmagyna näme diýýäñiz eýse (?)

Ine, Gaýýa guýusy diýilýän şol ýer bolmagy mümkün!

Hawa, hakykat(lar) agzalanda akyp barýan suwlar durýar. Meselem, hyýaly zatlaryňam hakykat bilen berk baglanyşygynyň bolan ýagdaýynda ýasaýandygyny aýdyp bileris. Sungatyň hakykaty ýoýmagy hiçem bagışlamaýandygyny, hyýaly güýç bilen hakykaty ýüreginiň ortasyndan gysymyna gysmak isleýändigini...

Sungat diýlende, bir ýurduň syýasatynyň bu ugry nähili ele alandygyny gözden sypdyryp bolmaz. Mysal üçin, telegepleşikler bilen birlikde teleserallary we gaýrylary.

Seljermekden, pikirlenmekden daşlaşdyrylan, barha gerimi giňeýän we şular ýaly seriallara esaslanyp döredilen eserler sebäpli aň we ruhy dünýäsi göýdüklesen nesil bilen ýüzbe-ýüz

bolup galdyk.

Şowhun-şüweleň dünýäsi estetizasiýasyna bürendirilen aýaldyr mafiýasypat erkek rollarynyň, şu günüň reallygyndan uzak, hiç bir babatda ynandyryjylygy bolmadyk maşgala mysallarynyň, baýlygynyň çesmesi belli däl ultrabaýlaryň jort atýan teleserallaryň we gaýry programmalaryň gürrüñini edýärin.

Eýse şuňa meňzeş format jemgyýete her hili ýol bilen ündelen obrazlaryň üstünde amala aşyrylsa näme bolar?

Ine, kinofilmniň hem arasy edil şu ýerde şarpa kesilýär.

Abstrakt obýekte ýşarat edip, subut edilmedik aýyplamalar bilen şol obýekti hemmeleriň gözüniň içine sokup, gara propogandany eser hökmünde hödürleseň, kinofilmniň arasyна hakykatdanam kesilýär.

Ýöne kim bolanda-da parhy ýok, şeýle ýagdaýa düşen kişilere ýoneldilen setirleriň arasyndan ýetirilen signallar bilen aňlary bulaşdyrmagam jemgyýetiň geljegini ogurlaýar.

Şonuň üçinem dDuşman hökmünde görülyänleriňem hak-hukuklarynyň bardygyny unutmasaň gowy bor. Hawa, duşmanyňa-da garalyk sürtme, töhmet atma!

Şolar ýaly hapalyga baş goşulanda, gadymky sesler ara girip, «aýyp bor, gelşiksiz bor, günä bor...» diýer.

Hemme zat bir ýana, hakykatda hiç bir senarist we režissýor bular ýaly işe baş goşmaýar. Sebäp beýle zadyň sungatyň ýele ýanyndanam geçmeýändigini, üstesine munuň juda ujypsyz, juda ownuk oýundygyny bilyär. Artistler barada aýdanda bolsa, olaram jemgyýetiň gözüniň öñünde bolan kişiliği sap pikirler arkaly şekillendirilen obrazyň üstünden janlandyrmagasynanyşmaýarlar.

Nämüçinmi? Jemgyýetçilik obrazyň kinofilmе esas edilip alynmagy guly ikä bölen ýaly subut edilen, delillendirilen dogry maglumatlaryň gerekliginden bolýar. Oýunçsy, senaristi, režissýory şeýle reallyga jogapkärdir. Sungat dünýäsinde entek dosta aýry, duşmana aýry format tapylanok.

Hakykaty ýoýjakdygy üçin tapjak bolýanam ýok! Gregor Zamzanyň hakykatyň ugrünnda mör-möjege öwrülendigini gören ýok bolmaly! Emma bu metamorfoza düşünmegem çuňlukdan gelip çykýar. Şonuň üçin bolaýmaly zat.

Şeýle-de Kafkanyňam gadyr-gymmatynyň bilinip barylmáýandygyny ýatdan çykarmalyň.

Aýsel SAGYR.

23.06.2023 ý. Edebi makalalar